

Filatèlia sobre campanes

D'acord amb la seva etimologia, per filatèlia s'entén senzillament el col·leccionisme (amorós degut a la seva arrel *fila*) dels segells de correus, com a valors de franqueig. En aquesta afició per reunir segells hi subdivisions com és el col·leccionisme conegut com a «temàtic», consistent en agrupar segells referents a un mateix argument: ocells, peixos, bolets, personatges famosos, etc., etc. Moltes d'aquestes col·leccions d'assumpte uniforme tenen el seu valor afegit per l'encant de la curiositat, i el mèrit de la raresa o la dificultat. Per altra banda, segons s'ha demostrat, són un motiu per desenvolupar la creativitat i per posar de manifest els gustos molt personals de cada escrit.

Com no podia ser d'altre forma; les campanes han sigut protagonistes en diferents segells d'arreu del món. En la fig. 2 es reuneixen uns quants, els quals es poden agrupar en dos temes, ambdós d'alegria: els d'Alemanya, Estats Units i Bèlgica per festejar la llibertat i el d'Andorra per commemorar el Nadal.

Figura 2. Presència de les campanes en els segells de correus.

Presència de la campana en la vida de cada dia

Hi ha situacions evidents en las que la campana està present, diem-ne per obligació: per exemple en els escuts de poblacions com Campanet (Balears), o de cognoms com Campaner (Mallorca), o de productes originaris de Filadèlfia (USA) com un oli per motors de cotxe, o en congressos organitzats a aquesta ciutat, dipositària de la esquerdada campana de la llibertat dels nordamericans, o el signe identificatiu de la companyia telefònica Bell (campana en anglès).

D'altres vegades la presència de la campana es més aviat simbòlica, com en els escuts de les poblacions de Sant Boi de Llobregat i de Sant Just Desvern, o les campanetes per recordar-nos el Nadal, o un mal de cap de magnitud superior al normal, o a un dolor molt agut en general.

En un cas o un altre la campana ha adquirit la categoria de símbol, entenc per tal a tot element d'un sistema de signes. A vegades és fàcil la interpretació d'aquest símbol, i en d'altres situacions es tracta més aviat d'unes alegories, com els noms de la editorial *Edicions La campana* o de la revista *La campana de Gràcia*, noms adoptats per referir-se a una línia de denúncia i de toc d'atenció per part de l'editorial o per recordar l'epopeia d'un barri de Barcelona, en el cas de la revista.

I finalment, existeixen tres factors que ens colpegen amb les vivències de cada dia: la tele, el cine i la música. En tots ells han aparegut motius de campanes, per exemple el serial televisiu *Salvados por la campana* (1994), *Las campanas de Santa María* (1945) i la peça musical per a campanes, original de Llorenç Barber i inaugurada per a l'Abadia de Ossiachs, Austria, l'estiu de 1995.

Figura 3. Alegoria d'un malestar agut, que et posa el cap com una campana.

Enginyeria de campanes i campanars

Aquest apartat es disposa en dos parts: en la primera s'agrupen sis comentaris d'uns treballs específics relacionats amb el comportament del campanar i de les campanes sotmeses a certes sol·licituds de forces, i la segona part està dedicada a la metal·lúrgia de la campana.

En allò que s'entén com a enginyeria aplicada a les campanes i als campanars (Taula 1) s'han agrupat els següents treballs: a) dedicats al campanar tenim els dels senyors Baumgart i Höls, on es contempen les sol·licituds sobre l'edifici d'una torre i degudes al moviment de les campanes, i als danys ocasionats per llamps i mesures de protecció recomanades; b) destinats a la campana trobem quatre treballs, deguts a la preocupació dels tècnics per determinar el moviment del batall i de la campana (del Sr. Doughtes) i per estudiar l'acústica de la campana (dels senyors Fletcher, Recuero i Zamminer). Aquestes últimes aportacions tenen el denominador comú del desig dels enginyers per obtenir una relació, inequívoca si fos possible, entre el so obtingut d'una campana i un conjunt de paràmetres que es poden distribuir en dos grups: estàtics (dimensions i pesos de la campana i el batall) i dinàmics (moviment relatiu de la campana i el batall i deformació elàstica de la campana).

Tractant-se de problemes tècnics, el que vol dir de física aplicada, el seu plantejament exigeix aplicar les conegudes lleis de la mecànica i de l'electrotècnia, i resoldre el conjunt d'equacions que en resulta fins a arribar a resultats concrets, que poden ser equacions de moviment, gràfiques o valors numèrics concrets.

Aquí es presenten els problemes més importants de forma esquemàtica en la Taula 1,

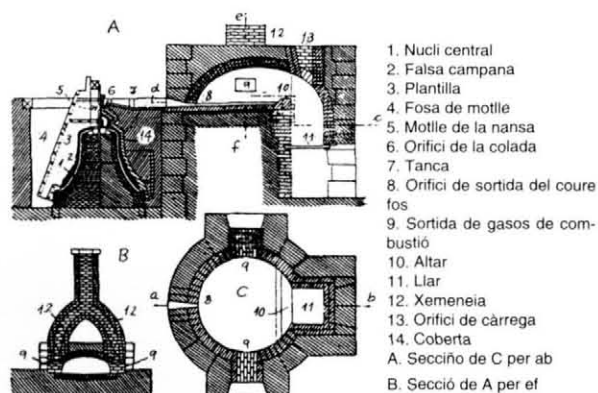

Figura 4. Esquema de la fundició de campanes.

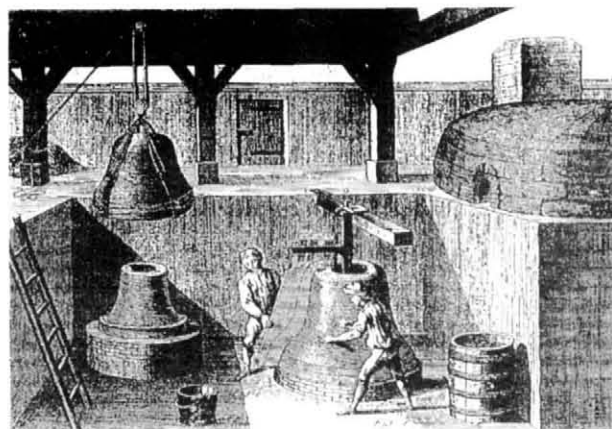

Figura 5. Construcció del nucli del motlle d'una campana. Fundició de Grassnuyr, Àustria.

amb les referències ben detallades perquè el lector interessat pugui ampliar coneixements.

La metal·lúrgia de les campanes la constitueixen un conjunt de tècniques depurades, resultat de l'aprofitament ordenat dels recursos i de les forces naturals, fonamentat en el coneixement de la naturalesa. En les figures 4 i 5 tenim representat un taller de fundició de campanes on les seccions bàsiques són dos: la destinada a la construcció dels motlles, lloc on s'obtenen les futures campanes i el forn, amb l'orifici de càrrega, l'orifici de col·lada i la xemeneia. Es pot comprovar la presència d'una grua per bellugar les masses existents (de 10.000 kg), i la necessitat de disposar d'uns espais oberts, per garantir la ventilació, expulsant els gasos tòxics de la combustió. Si es tractés d'un taller modern en un lloc tancat s'haurien de preveure soplants per assegurar una ventilació forçada; de l'eficàcia de la qual dependrà la salut dels fundidors.

La fabricació de la campana suposa l'execució d'un conjunt de operacions sistemàtiques, que s'han de dur a terme amb cura i precisió. En la Taula 2 es presenta un resum il·lustratiu. En l'*Enciclopèdia Espasa*, corresponent al mot «campana» pàg. 1206 es pot veure una descripció minuciosa de tot el procés de fundició. Com a colofó s'inclou la Taula 3 amb una breu relació del fabricants actuals de campanes.

Literatura campanera i d'altres notícies

Una etimologia acceptada del concepte «art» és la que implica el sentit d'imaginar, inventar i planejar. Quan es varen ordenar, interiorment aquestes habilitats o capacitats per imaginar obres amb bellesa, es varen establir les anomenades arts en dos grups: a) les que plasmen

quelcom permanent en l'espai (arquitectura, escultura i pintura) i b) les que posen de manifest quelcom transitori, que sempre s'ha de realitzar en el temps (literatura, mimica i música). La literatura, és doncs, un art; per alguns és el cinquè art. Hi ha una diferència essencial entre l'art de la literatura i les altres arts, doncs aquestes s'han d'aprendre seguint unes tècniques estructurades amb rigor i, en canvi, a la literatura, hi tenim accés quasibé tots els mortals amb un mínim d'ús de raó, doncs en aquesta mena d'art es tracta de fer servir la paraula escrita, com a vehicle normal de comunicació.

Potser aquesta és l'explicació del fet de que la campana aparegui en una considerable multitud de llibres i articles. En conseqüència es posen a disposició dels lectors interessats la bibliografia que apareix al final d'aquest apartat on s'informa amb brevetat de llibres, articles, poesies i notícies de premsa. Aquestes comprenen el període de temps que va des de 1993 fins a darreries de 1997, data en que es va cloure la recerca de material per aquest article, el que vol dir que investigant els diaris abans i després d'aquests anys hi trobarem una densitat de notícies equivalent. La vessant literària popular està representada per una multitud de refranys i endevinalles, una antologia de les quals s'inclou en aquest treball per a satisfacció dels lectors.

Hem d'agrair en aquest punt la col·laboració de l'expert en campanes Sr. Gaspar Vilarrubias Codina, consistent en el subministre de diversos documents essencials i difícils de trobar.

Un complement bibliogràfic important a tenir present a més a més de la documentació indicada a la bibliografia, són les actes de les trobades de campaners a Os de Balaguer; on l'any 1997 varen celebrar la X edició, sempre presidits pel seu patró Sant Paulí de Mola (fig. 6).

Llibres i articles sobre campanes

AMADES, Joan: «Les campanes», *Biblioteca de tradicions populars*, Sèrie C, volum 35. Barcelona, 1935.

[Tradicions, p. 9. Els tocs, p. 25. Onomatopeies i mimologies, p. 35. Refranyer, p. 38].

AYMAR I RAGOLTA, Jaume: «Una xarxa de campanars per a Catalunya», *Catalunya Cristiana*, 2.9.1993.

[Proposa establir una xarxa de campanars, intercomunicats amb tocs convinguts per

Figura 6. Sant Paulí de Nola patró dels campaners. Gentilesa de Mn. Vicenç Alfonso i Miret, rector d'Os de Balaguer.

transmetre informació en cas del fallida de corrent elèctric].

AYMAR I RAGOLTA, Jaume: «Una proposta sonora», *Catalunya Cristiana*, 12.5.1994.

[Promoure el món de les campanes, que crea ponts entre la fe i la cultura].

CLARAMUNT, Jaume; MASSANA, Montserrat; VALLS, Jordi: «Campanar i campanes», *La furca*, núm. 420, 20-26 juliol de 1990.

[Visita i inventari de 65 campanars de l'Alt Penedès: del romànic fins a estils moderns, habitants dels campanars, campanars civils, la història gravada, recuperació de la veu, els ordinadors han substituït els campaners].

ESTEVA, Maur: *El directori perpetu litúrgic de Poblet del P. Frasesc Dorda de l'any 1694*, Abadia de Poblet 1983.

[Del Señal al Officio Divino y obra de Dios y a la Oración Angélica tres veces al dia.

Especificació dels tocs reglamentaris de campanes i campanetes per als oficis de tot el dia, desde matines fins a completes i salve Regina].

ESTEVE, Josep; FONT, Dani; RIAL, Ramon: *El campanar encara*, Centre de Difusió Cultural

del Bisbat de Vic, Juny 1996.

[L'arquitectura dels campanars, el món de la campana, les campanes i la vida de cada dia, el campanar i la literatura i bibliografia].

LÓPEZ, Pere i RIERA, Montse: «Tocs de campana», Revista dominical de *Nou Diari*, 16.4.1995.

[Els tocs de la Seu de Tarragona (8 tocs), les campanes (descripció de les 14 existents)].

TENAS I BARTRINA, Valentí: «Las campanas hoy: entre la tradición y el progreso», Congreso Internacional de Campaneros de Europa, Segorbe 13-15, 12.1991.

[Figura del campanero, automatització (toques mediante dispositius electromecànics), toques, tradició i progrés].

VILARRUBIAS I CODINA, Gaspar: «Del compara estant», *Catalunya Cristiana*.

«Les campanes i els seus orígens», 25.11.1993. «Com neix una campana», 16.12.1993. «Les inscripcions a les campanes», 3.3.1994. «Campanes i campaners», 14.4.1994. «La música de les campanes», 28.4.1994. «Les campanes a la litúrgia», 2.6.1994.

VILARRUBIAS I CODINA, Gaspar: *Elements bàsics de la acústica del campanar i la seva radiació sonora* (Comunicació personal).

[Torre (emplaçament), muntatge (deflectors, obertures acústiques), materials (deflectors de fusta, jous de ferro, assentaments de cautxú, pedra natural, totxo i manteniment (neteja, reajust del material))].

Llibres i narracions curtes a on la campana es protagonista

FORMOSA, Feliu: «La campana de Vidre», *Diari de Terrassa*, 15.8.1995.

[Narració publicada pel Magazine fi de setmana del *Diari de Terrassa*, per a promocionar 9 narradors i 9 pintors].

HEMINGWAY, Ernest: *Per qui toquen les campanes*, Edicions Proa, núm. 158, Barcelona, 1978.

[Novel·la sobre la guerra 1936-39 d'Espanya. El llibre sembla dedicat al brigadista internacional Robert Hale Merriman, desaparegut a l'abril de 1938 prop de Gandesa].

LAGUNA, M. Dolors: *El record de les campanes m'acostà a l'asil*, Editorial Claret, El Daus núm. 172, Barcelona, 1997.

[Testimoni de 15 anys de Treball amb vells].

MIŁOSZ, Czesław. *Campanar de invierno*, Assaig del premi Nobel Miłosz.

Selecció de poesies amb motiu de la campana

DE CASTRO, Rosalía: *Las campanas*.

DE SAGARRA, Josep M.: *La campana de sant Honorat* (1714).

MARAGALL, Joan: *Les campanes de Nadal, Campanetes* (R. Reinick).

SALVAT PAPASSEIT, Joan: *Pesombra*.

SCHILLER, Friedrich: *La cançó de la campana*.

WOLFGANG GOETHE, Johann: *Epílog a la Campana de Schiller*.

Notícies de premsa

ABC, 1.9.1996. «Cae un badajo de una campana de 30 en una plaza de Vilafranca (del Penedés)».

ABC, 12.12.1997. «La campana mayor de la Catedral fue entregada ayer por el Ayuntamiento al Templo diocesano (Barcelona)».

Catalunya Cristiana, 21.10.1993. «Les noves campanes». (De Girona).

Catalunya Cristiana, 12.5.1994. «Remodelació del campanar». (De Castellterçol).

Catalunya Cristiana, 10.11.1994. «L'Església de la Sagrada Família (Igualada) ja té les campanes».

Catalunya Cristiana, 30.3.1995. «Visita del papa a la foneria (de campanes) Marinelli».

Catalunya Cristiana, 11.1.1996. «L'afinament de les campanes».

Catalunya Cristiana, 15.8.1996. «Es vol recuperar la campana de l'església de Santa Margarida (la Riera de Gaià)».

Catalunya Cristiana, 26.9.1996. «La campana i el campanar».

Crònica de Súria, 13.4.1996. «Col·locació d'una antena al cim del campanar de la parròquia».

Diari de Tarragona, 31.3.1995. «Instal·len una nova campana de 900 quilos a l'església del Pinell de Brai».

Diari de Terrassa, 3.5.1994. «La bendició de la campana se convertí en un acte positiu». (Campana que Matadepera regaló a Mariapfarr, Àustria).

Diari de Terrassa, 12.11.1994. «Música de entrada». (Uso de campanillas para avisar a los escolares la hora de entrada a la escuela).

Diari de Terrassa, 17.12.1994. «El vapor Gran». (Retirada de la antiga campana).

Diario de Terrassa, 21.1.1995. «Todas las campanas repicaran hoy para anunciar el concilio».

Diario de Terrassa, 21.10.1995. «Campanes, música i el llenguatge».

Diario de Terrassa, 6.1.1996. «Los domingos, campanas».

El Periódico, 12.11.1995. «Una bomba de la Guerra Civil será una campana». (La Fatarella).

El Vilatà, núm. 115, juny 1994. «La campana grossa de Bagà fa vaga». (Va deixar caure el batall a la plaça).

Época, 18.12.1995. «Cae una campana y aplasta el coche del párroco, en Monóvar (Alicante)».

Época, 20.5.1996. «Protesta de campaneros» (a Itàlia, amb motiu de la electrificació de campanes).

Época, 20.10.1996. «Repique de campanas por Gerardo Diego».

Época, 18.8.1997. «Campanas de la Giralda (restauración)».

La Vanguardia, 28.1.1995. «Las campanas fueron los chivos espiatorios».

La Vanguardia, 27.4.1995. «Campanas en Òs de Balaguer».

La Vanguardia, 3.1.1996. «Tras el tañido de las campanas».

La Vanguardia, 9.3.1997. «Campanadas».

La Vanguardia, 11.12.1997. «María oye las campanas (María Sabarich, de Enviny)».

Lluvia de rosas, sep-oct 1994. «Campanas para el santuario». (De Santa Teresita en Lleida).

Segre, 3.10.1993. «Campaneros de toda Catalunya crean su "cofradía" en Òs de Balaguer».

Taula A

Aspectes a tenir en compte per l'estudi de les campanes

Concepte	Instrument de percussió, generalment de bronze, que té la forma d'un vas rodó.
Aplicació	Per a senyals culturals, festius, de dol, de perill, de convocatòria, de les hores.
Tipus	Campana convencional i carilló (conjunt de campanes capaç de formar un dibuix melòdic).
Elements de que consta	Jeu, tirants, corona, argolla, panxa, capçal.
Actuació	Tocar, brandar, ventar, repicar, voltejar o llançar al vol.
Història i litúrgia	Veure Taules B i D.
Vinculació	Literatura, humor gràfic, filatèlia, diversos de la vida diària.
Enginyeria	Fabricació, anàlisi d'esforços, determinació de propietats acústiques, mesures de seguretat.
Extensió del concepte	Física, horticultura, botànica, matemàtiques, naútica, construcció.

Taula B

Història de les campanes

3.000 aC	Xina, campanes i gongs.
2.000 aC	Egipte i Mesopotàmia.
Segles I, II dC	Campanetes dels romans als banys.
Segle II dC	Campana com a símbol de l'anunci de l'Evangeli Sant Paulí de Nola, el que primer va incorporar campanes a la seva església (Fig.6).
Segle VIII	S'edifiquen campanars.
Segle IX	Carlemany recomana l'ús de campanes i s'instal·len en tot el seu regne.
Segle XIII	La construcció de campanes es confia a seglars.
Segle XV	S'aconsegueixen timbres, notes, matitzacions i melodies.
Segle XVI	- dret de campana, per fondre-les i per fer canons - grans fonedors holandesos: Hemay i Van de Cheyns.
1732	Fundició a Moscou de la campana més gran del món (195.000 kg)
Segle XIX	Fundicions de campanes permanents (fins llavors es tractava d'artesans itinerants).

Taula C

Curiositats sobre campanes

a) Referències bíbliques sobre les campanes	Èxode 28, Núm. 10, 1a Carta de Sant Pau 13 als corintis.
b) Número de timbres diferents d'una campana	50
c) Composició del bronze per a campanes	78 parts de coure i 22 d'estany.

Taula D

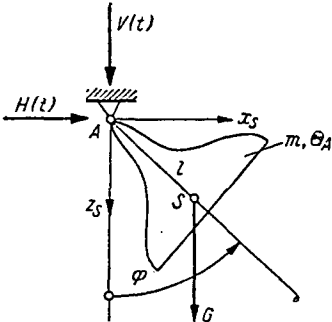
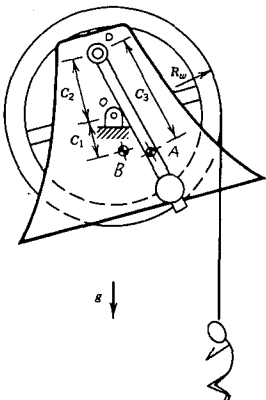
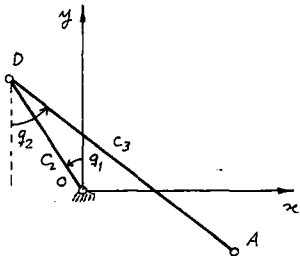
Ritual de la benedicció de campanes

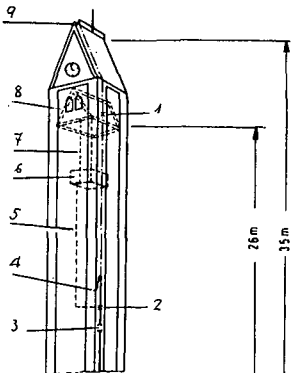
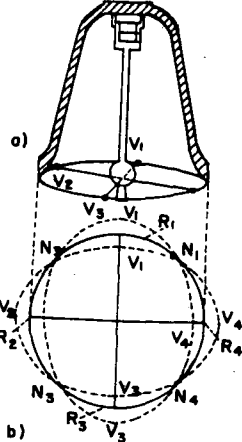
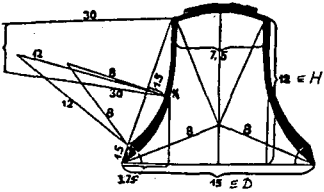
<i>Activitat</i>	<i>Apartats</i>
Advertiments	1099 - 1103
Ritus inicials	1104 - 1106
Lectura de la Paraula de Déu (Mn. 10, 1 Cr 15, Is 40, Feis 2, Mt 3, Mc 1)	1107 - 1109
Salm responsorial (150 o 28)	1110
Pregàries	1111, 1112
Oració de la benedicció (Salm 149)	1113 - 1115
Conclusió del ritus	1116 - 1118

Font: Ritual de Benediccions, Barcelona 1989. Cortesia del P. Àngel M. Briñas, Lleida.

Taula 1

Enginyeria de campanes i campanars

Referència	Plantejament	Resultats
F. Baumgart <i>Ein Beitrag zur Ermittlung der Erregerkräfte bei Glockentürmen</i> ZAMM 51 (1971) T 183-T 185	 Moment de les forces $M(t)$ i $V(t)$ respecte el punt A	Expressions de les forces horitzontal $H(t)$ i vertical $V(t)$ sobre el punt de recolçament A, en funció de l'angle $\varphi = \varphi_{\infty}$ per a $t = t_{\infty}$
A. Doughty <i>Mechanics of Machines</i> John Wiley & Sons 1988	 • Equació de l'energia cinètica del sistema • Equació de l'energia potencial del sistema	 Equacions que relacionen els angles q_1 i q_2, per definir el moviment dels punts D i A
Neville M. Fletcher Thomas D. Rossing <i>The Physics of musical Instruments</i> Springer 1991 Capítol 21: Bells	Modes de vibració Modes sense extensió (dilatació) de la campana Modes amb extensió	Afinament de campanes Estudi de notes agudes Estudi de vibracions Càlcul de carillons

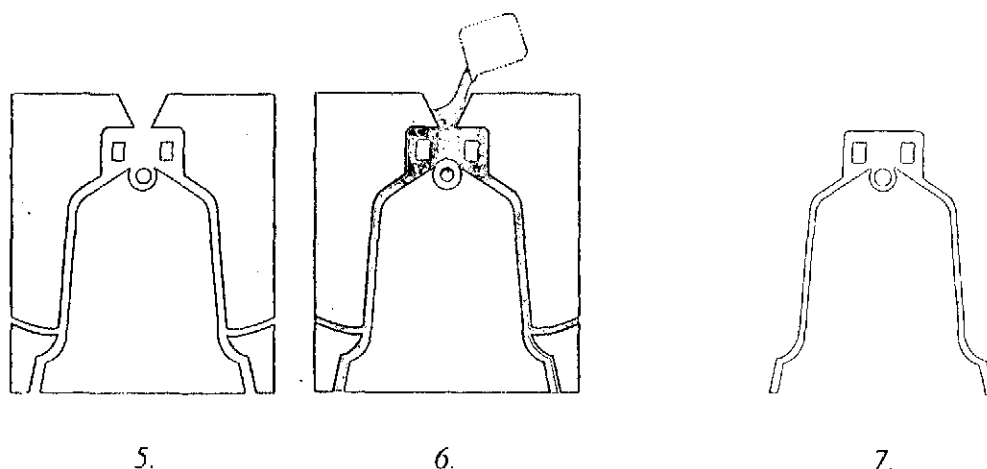
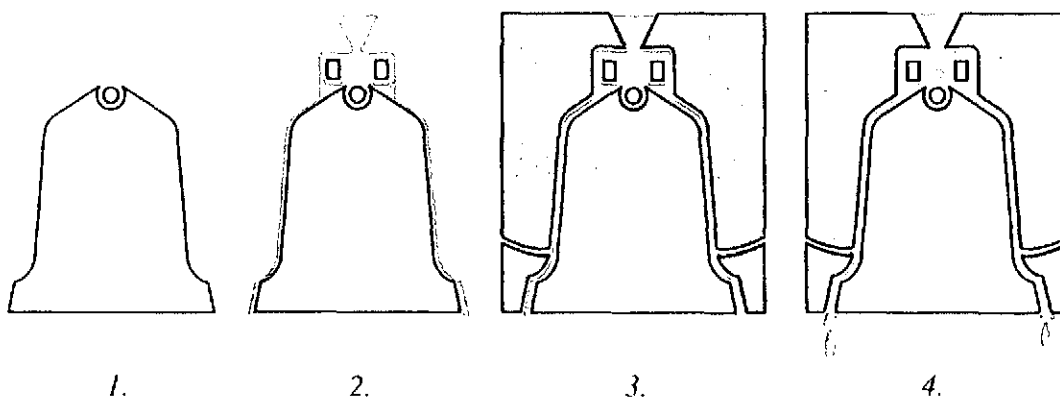
Alfred Hösl <i>Blitzschäden an Kirchen</i> ETZ-A 82 (1961) 9 p. 288-293		• Circuit a on el llamp ha produït danys • Qualitat de les instal·lacions de protecció davant els llamps: fils de llautó, de coure, de alumini • Incendis • Mesures de protecció eficaces 1. punts d'entrada del llamp 2. punt de sortida 3. zona trencada 4. 9 derivacions trencades 5. conducció elèctrica 6. rellotge 7. cable d'acer 8. recinte per a les campanes
Manuel Recuero López <i>Ingeniería acústica</i> Universidad Politécnica de Madrid 1991		• Càlcul dels modes propis de vibració • Corbes de la base • Línies modals • Relació entre el so produït per la campana i les seves dimensions, espessor de la part inferior, forma de suspensió, posició del centre de gravetat i pes del batall
Zamminer <i>Forma de la campana</i> Enciclopèdia Espasa Calpe article «Campana» p. 1203	 Dimensions relatives de les campanes.	Relació entre el so obtingut i el diàmetre inferior D, l'alçada H, el pes propi de la campana i el pes del batall

Taula 2

Operacions a dur a terme en la fabricació de campanes

Operació	Es construeix el nucli del motlle (1)	Es modela la falsa campana, s'afegeixen les inscripcions, imatges, nances (2)	Cobrint sobre la falsa campana (3)	S'asseca el cobrint; es fon la falsa campana (4)
Material	Ceràmica adequada i fang per polir en capes fines	Modelat amb fang i cera, inscripcions: cera	Ceràmica adequada com la del nucli	
Operació	El motlle es colga (5)	S'introdueix dins el motlle el bronze líquid i es refreda lentament (6)	Es descolga la campana, es neteja i s'acaba de polir (7)	
Material	Terra compactada	Bronze a 900°C	Element de neteja i poliment	

Font: *El campanar encara*, Vic 1996.

Taula 3

Fabricants de campanes

<i>Empresa</i>	<i>Representant a Catalunya</i>	<i>Especialització</i>
Campanes Bachert D-774076 HEIL BRONN (Alemanya)	Sr. Gaspar Vilarrubias Tel. 93 804 11 61 Sr. Ramon Brunet Tel. 93 80 341 83	• Fonedors artesanals • Estructures per a campanars • Brandeig elèctric • Ordinadors • Manteniment
Real Eijsbouts Holanda	NTS (Nuevas Tecnologias de Sonido), Barcelona. Tel. 93 311 72 01	• Fundició • Electrificació • Rellotges públics
Rifer	Empresa nacional Campanes i Rellotges, Girona. Tel. 93 371 72 01	• Fundició
Signum	Empresa nacional, Barcelona. Tel. 93 301 54 96	• Sistemes electrònics

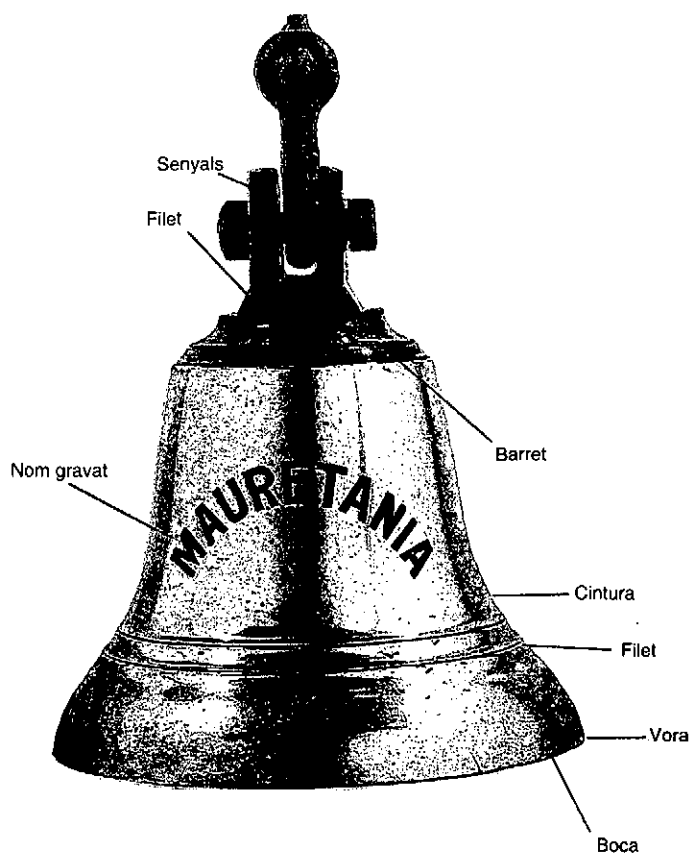

Figura 7. Campana pels tocs habituals a un vaixell.

Refranyer

Les campanes de Joan Amades
Biblioteca de Tradicions populars, Barcelona,
1935, Vol. 35, Serie C

On hi ha campanes hi ha batalls.
Qui no ou més que una campana no sap sinó un so.
Els béns de campana Déu els dóna i el diable els escampa.

Campana de pi (el ram de les tavernes), casa de vi.
Segons la campana, el so.

Campana que tota sola es venta, o és molt bona
o molt dolenta.

Cada campaner alaba les seves campanes i
cada oller les seves olles, i més si són foradades.
Mentre hi haurà campanes hi haurà dones mun-
danes.

Totes les campanes tenen batall i totes les
oques tenen bec.

Haver sentit tocar campanes i no saber de quina
parròquia.

Campanes al vol, pilota a l'olla.

No es pot repicar i anar a la processó.

Per tot arreu toquen campanes.

A cap boig, campana de fusta (garrotades).

Tots tenim una campana dalt del cap.

Festes manresanes, focs i campanes.

A Llofriu, quan mor un ric toquen dues campa-
nes i quan mor un pobre les toquen totes (només
n'hi ha dues).

Campana de bastó no té bon so.

La campana i el batall, han d'ésser tal per a qual.

Si el batall no pica, la campana no sona.

Voltar més que una campana en temps de festa.

On hi ha campanes hi ha d'haver qui les toca.

Campana esquerpada mai s'ha de sonar.

Campana que es toca no pot estar quieta.

No sempre que se sent tocar campanes toquen
a festa.

Qui toca la campana s'ha de disposar a sentir el so.

A grans campanes grans campanades.

Mil endivinalls catalanes
Editorial Milà, Barcelona 1988

És molt vella, però és forta;
quan parla tothom la sent;
ocupa un lloc enlairat
i té una sola dent,
que belluga constantment.

(La campana)

Dalt d'una riba
canten cardines;
quan l'home és mort
canten més fort.

(La campana)

Gall, gallaret
canta dalt d'una paret,
plou i neva
i mai es lleva

(La campana)

Sóc un instrument de corda
que fa riure i fa plorar;
com que en tinc una de sola
la canalla em sap tocar.

(La campana)

Dalt de les bigues
canten les formigues,
quan l'avi es mort
crida a tota la gent.

(La campana)

Qui són aquells que mai van a la
processó?

(Els campaners)

Quin és l'instrument de corda més
fàcil de tocar?

(La campana)

Una vella reganyosa
té una dent a la corona,
i amb aquella dent
crida a tota la gent.

(La campana)

Quan em fan, em fan al foc;
sóc rica perquè tinc plata,
tinc padrí, vailet no sóc,
menjo corda i no sóc rata.

(La campana)

Si em fonc és senyal que neixo,
tinc padrí i no tinc padrina,
no vull anar mai a estudi
i quan crido ningú crida.

(La campana)

Poemes

Pesombre

Lluny de ciutat, quin repòs —i quina ànsia—
a mitja nit em desperta un soroll: dormo tan prim
que el cloquer, que ara canta,
em fa l'efecte que crida a tothom.

Fins a dir dotze cada campanada deixa un ressò
que anuncia un retorn.
Perquè serà que la gent no s'afanya
i encara no es lleva, si comença el jorn?

En el silenci el capçal m'afalaga veig una estrella
i milers en redós: però en veig sols una perquè
aquesta em guaita,
i el capçal i ella em tornen la son.

En somniar, a ciutat faig entrada
a mitja nit i
ara escolto un foxtrot.

Joan Salvat- Papasseit

Les campanes de Nadal (Popular)

Al Déu de la redempció
honreu a Betlem així:
la mainada, Hi, hi, hi!
I les campanes, Din, dan, don!
Amb gatzara i ver amor
els pastors de la Judea
avui honreu la vinguda
de lo Rei de cels i terra;
que com diuen que el Baptista
tal vinguda ja preveia,
volen que les obres santes
responguin a la promesa.

Joan Maragall

Campanetes (R. Reinick)

Sona, sona, campaneta de neu.
Cling, cling.
Què diu, la flor fresqueta?
Cling, cling.
Diu: —A alegrar-vos vinc.
La primavera avui ha anat
com un infant tot enrosat
que, enmig la neu del seu lletet,
ja juga tot eixeridet.
Veniu, ocells de la calor:
porteu la nova i suau cançó.

Font de cristall —sona en la vall.
Cling, cling.
Corre, deixonda't, vina:
li faràs de joguina.

Sona, sona, campaneta de maig.
Bim, ban.

Què diu, la flor perfecta?
Bim, ban, bim, ban.

Diu: —Bodes vaig tocant.

La primavera s'ha casat:
farem gran festa i gran esclat.

Alceu's clavell i tulipan,
bandera en l'aire rumbejant.

La rosa, el lliri, amb suaus colors, són de la núvia
els seguidors,
i papallons viroladons
fan la carrossa (ai, que és bonica!)
ocells fan la musica.

Sona, sona, campaneta.
Pom, blan, bim, bi.

Què diu, la flor tristeta?

Diu: —Mal senyal tenim.

La primavera anit se'n va,
i el nostre adéu li hem de dar.

Els cucs de llum fan processó, murmura el bosc,
la font fa un plor,
i en cada mata, amb desconsol, refila i canta un
rossinyol.

Tant ha cantat, que s'ha cansat.

La primavera s'allunya.

Fou tan estimada i s'allunya!

Joan Maragall

Las campanas

Yo las amo, yo las oigo,
cual oigo el rumor del viento
el murmurar de la fuente
el balido del cordero.
Como los pájaros, ellas,
tan pronto asoma en los cielos
el primer rayo del alba,
le saludan con sus ecos.
Y en sus notas, que van prolongándose,
por los llanos y los cerros,
hay algo de candoroso,
de apacible y de halagüeño.
Si por siempre enmudecieran,
¡Qué tristeza en el aire y en el cielo!
¡Qué silencio en las iglesias!
¡Qué extrañeza entre los muertos!

Rosalia de Castro